

Stand van zaken in het dossier Leerzorg

Minister Vandenbroucke wenst de globale inwerkingtreding van het decreet Leerzorg ten vroegste te laten starten op 1 september 2010. Het verschuiven van de aanvangsdatum van 1 september 2009 naar 1 september 2010 is van belang om Leerzorg op een weloverwogen manier te vertalen naar de concrete uitvoering op school- en klasniveau en om een realistisch implementatieplan op te stellen. De minister wil nog tijdens deze regeerperiode op een constructieve manier verder overleggen met koepels en vakbonden met het oog op het vastleggen van een decretale basis met betrekking tot de fundamentele principes van o.a. het conceptuele kader, het inschrijvingsrecht, de draagkrachtafweging, de verbreding, de financiering, de inschaling ...

Om het hele onderwijsveld toe te laten zich goed voor te bereiden op de geleidelijke bijstellingen die voorzien worden, is het belangrijk dat er voldoende tijd kan verlopen tussen de goedkeuring van de decretale basis in het parlement enerzijds en de feitelijke inwerkingtreding anderzijds.

Waar gaat het om?

Op de laatste informele bespreking van 11 september 2008 werd door de actoren gesteld dat het luik 'Omkadering en financiering' onvoldoende concreet ingeschat kan worden. De memorie van toelichting die besproken wordt, kan eigenlijk in twee luiken verdeeld worden: het luik waarin het concept Leerzorg aan bod komt en het luik over omkadering en financiering.

Wat het concept Leerzorg betreft, kan OVSG instemmen met de voorliggende teksten. Maar het luik 'omkadering en financiering' is onvoldoende concreet. Immers, als de scholen en schoolbesturen bevroegd worden over Leerzorg, blijkt dat zij zich vooral afvragen hoe het hele concept concreet zal worden ingevuld.

Concept

De overheid heeft al een aantal belangrijke aanpassingen uitgevoerd aan het concept. Een overzicht:

- Er werd meer **duidelijkheid** gegeven over tot **de inschaling**. De school, het CLB en de ouders worden altijd betrokken bij de inschaling. Een Vlaamse advies- en beroepscommissie Leerzorg wordt opgestart. De kwaliteit van de inschalingen door de CLB's wordt gegarandeerd door een systeem van externe kwaliteitszorg en een collegiale toetsing.
- Met betrekking tot de planning en het aanbod van het buitengewoon onderwijs worden **provinciale overlegfora** geïnstalleerd. De VLOR moet een advies geven bij het programmatiedossier. OVSG blijft in dit kader toch nog stellen dat scholen voor het buitengewoon onderwijs, op basis van hun draagkracht en in samenspraak met ouders en CLB, kunnen beslissen om, op uitdrukkelijke vraag van de ouders, kinderen op te nemen die niet behoren tot hun doelgroep of cluster. Hierdoor kunnen scholen zich ook beter profileren als brede organisaties waarbij hyperspecialisatie niet noodzakelijk is.
- Bij het **afwegen van de draagkracht** zijn belangrijke aanpassingen gebeurd. Voor leerlingen in leerzorgniveau III en IV (uitgezonderd type 8) kunnen afwegingen gemaakt worden op vooropgestelde momenten: overgang kleuteronderwijs naar lager onderwijs, overgang tweede graad lager onderwijs naar derde graad lager onderwijs, overgang lager naar secundair onderwijs en na elke graad secundair onderwijs. Leerlingen in leerzorgniveau IV kunnen geweigerd worden zonder een draagkrachtafweging.

- Met betrekking tot **competentieontwikkeling** lanceert de overheid voorstellen om het personeel van gewoon- en buitengewoon onderwijs te professionaliseren. Deze voorstellen zullen nog tijdens de informele besprekingen geconcretiseerd moeten worden.
- Voor leerlingen in leerzorgniveau III en IV wordt **overlegtijd** voorzien. Het gaat om zes halve dagen per leerling per jaar en dit wordt structureel ingebouwd. De concrete uitwerking zal nog verder besproken moeten worden.
- Op basis van onderzoek wordt in het buitengewoon onderwijs een GOK-correctie uitgevoerd die het huidige OVB (onderwijsvoorrangsbeleid) zal vervangen. Het gaat hierbij over een extra investering van 1 miljoen euro, te verdelen over het buitengewoon basis- en het buitengewoon secundair onderwijs.

Omkadering en financiering

Over de omkadering en de financiering is de overheid minder concreet. Daarbij heeft OVSG een aantal relevante vragen en opmerkingen. Het gaat o.a. om:

- OVSG vraagt aan de overheid om met enkele fictieve voorbeelden aan te geven hoe de omkadering concreet uitgewerkt wordt. OVSG vindt dat het mogelijk moet zijn om dit met **simulaties** concreter te maken.
- OVSG vindt het niet opportuun dat de middelen aan de scholengemeenschappen gegeven worden om dan in de scholen te verdelen in verhouding met het aantal ingeschaalde leerlingen. OVSG vraagt met nadruk dat de middelen **rechtstreeks gegeven worden aan de scholen** met leerlingen in een leerzorgniveau. Op die manier is er de nodige garantie dat de middelen belanden waar ze moeten zijn.
- Gewone scholen die objectief kunnen aantonen dat ze geen samenwerkingsovereenkomst met een school voor buitengewoon onderwijs kunnen afsluiten, kunnen zelf personeel aanwerven. De criteria om dit te doen zijn onduidelijk en op de informele vergadering heeft OVSG daar onvoldoende antwoorden op gekregen.
- Voor leerlingen type 2, 4, 6 en 7 wordt voorzien in een sokkel en mogelijk daarop een aanvulling. Een **vergelijkingsanalyse** met de huidige toestand is o.i. noodzakelijk.
- Terwijl de middelen voor leerlingen in leerzorgniveau III en IV in het gewoon onderwijs vanaf de eerste dag dat de leerling aanwezig is, toegekend worden, blijft in het buitengewoon onderwijs het systeem van vaste teldagen behouden. OVSG vraagt aan de overheid om na te gaan op welke manier bij verbreding en verdieping in het buitengewoon onderwijs afgeweken kan worden van het systeem van de teldagen.

Rechtspositie

Hoewel de memorie van toelichting zegt dat niet wordt ingegrepen op de administratieve en geldelijke rechtspositie van het personeel van het buitengewoon onderwijs, moet toch duidelijker worden hoe een (gedeeltelijk) overstappen van personeel gewoon en buitengewoon onderwijs mogelijk moet worden gemaakt. Nu verliest een personeelslid immers zijn voorrangrechten omdat het naar een ander ambt gaat.

Infrastructuur

Schoolbesturen en scholen vragen zich af welke gevolgen er zullen zijn voor de infrastructuur van de schoolgebouwen. Het ontvangen van meer leerlingen uit bepaalde leerzorgniveaus betekent mogelijk

dat de accommodatie aangepast moet worden. Ook dit moet vooraf gepland en berekend kunnen worden.

Conclusie

Na de aanpassingen die de overheid heeft doorgevoerd, is het conceptuele kader van Leerzorg principieel een aanvaardbare basis voor decretale bespreking. Tijdens de komende informele besprekingen zal OVSG echter van een aantal elementen nog meer verduidelijking vragen. Over de omkadering en de financiering leven nog veel vragen. Het gaat hier dan vooral om de concrete vertaling van de mechanismen die uitgewerkt werden. Wij vragen een analyse op schoolniveau.

In verband met de rechtspositie van de personeelsleden is zekerheid nodig dat dit niet in het nadeel speelt van zij die een overstap maken tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs.

Brussel, 29 september 2008